

MILJØTILLADELSE

TORNSAGERVEJ 17

7000 FREDERICIA

HUSDYRBRUGLOVEN § 16B
ÆGLÆGGENDE HØNS

5. JUNI 2020

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDHOLDSFORTEGNELSE	2
DATABLAD	3
RESUMÉ	4
AFGØRELSE OM MILJØTILLADELSE	5
VILKÅR	6
IKRAFTTRÆDEN, UDNYTTELSE, BORTFALD OG RETSBESKYTTELSE	9
OFFENTLIGGØRELSE	10
KLAGEVEJLEDNING	12
KOMMUNENS VURDERING OG BEGRUNDELSE FOR VILKÅR	13
ANSØGER OG EJERFORHOLD	13
STALDE OG DYREHOLD	13
HUSDYRGØDNING	15
LANDSKAB OG KULTURHISTORIE	15
AFSTANDSKRAV	15
LUGT	16
ØVRIGE GENER	17
BAT	19
NATUR	20
BILAG	27
BILAG 1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG OG GRÆSNINGSFOLDE	27
BILAG 2. VILKÅR OM NATURNÆR SKOVDRIFT	28
BILAG 3. VILKÅR OM BÆLTE AF TRÆER LANGS SKOVBRUNET	30

DATABLAD

Tilladelse	Dato for afgørelse: 5. juni 2020 Hjemmel: § 16 b stk. 1, lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 1572 af 20. december 2006, jf. lovbek. nr. 520 af 1. maj 2019
Øvrige gældende Afgørelser	§ 11 miljøgodkendelse af 8. juni 2017 bortfalder ved udnyttelse af ny § 16b miljøtilladelse.
Husdyrbrugets Beliggenhed	Tornsagervej 17, 7000 Fredericia Matrikel: 22g Pjedsted By, Pjedsted Ejendomsnummer: 607 108862 CHR nummer: 81412
Produktion	Æglæggende høns (økologiske, fritgående eller skrabe høns) 5.525 m ² produktionsareal Mindre end 40.000 stipladser til fjerkræ (Ikke IE-husdyrbrug) Ammoniakemission: Større end 750 kg og mindre end 3.500 kg NH ₃ -N pr. år
Ansøger og ejer	Emil Madsen Jensen, Tornsagervej 11, 7000 Fredericia
Drifts- og miljøansvarlig	Jensen Øko, Tornsagervej 17, 7000 Fredericia CVR nummer: 40990887 Emil Jensen, mail: lime147@hotmail.com / tlf. 28104372
Konsulent	Kolding Herreds Landbrugsforening Lars Schmidt, mail: las@khl.dk / tlf: 2013 3325
Godkendelsesmyndighed	Fredericia Kommune Sagsbehandler: Nina Karner Kvalitetssikring: Janne Horsbøl

RESUMÉ

Der er ansøgt om ny miljøtilladelse til det eksisterende dyrehold, eksisterende stald og eksisterende gyllebeholdere på Tornsagervej 17, 7000 Fredericia.

Husdyrbruget har en eksisterende miljøgodkendelse af 8. juni 2017 til en produktion på 28.600 økologiske, æglæggende årshøner. Den nye miljøtilladelse giver mulighed for at skifte driftsform mellem økologiske høns, fritgående høns og skrabe høns. Den nye miljøtilladelse sætter ingen begrænsning på antallet af dyr, men stiller i stedet vilkår om størrelsen af produktionsarealet (staldgulvarealet, redeareal i etager og udendørs overdækket veranda). Produktionsarealet øges ikke. Der opføres ingen nye stalde eller andre anlæg.

Eksisterende produktion Miljøgodkendelse 8. juni 2017	28.600 årshøner, 30.000 stipladser Økologisk drift
Ny miljøtilladelse	5.525 m ² produktionsareal med æglæggende høns Økologiske, skrabe høns eller friland Mindre end 40.000 stipladser

Fredericia Kommune har på baggrund af ansøgningen vurderet at husdyrbruget overholder kravet om anvendelse af Bedste Tilgængelige Teknik (BAT) for ammoniakudledning, og ikke medfører væsentlige lugtgener hos omkringboende.

Husdyrbruget ligger tæt ved naturområder i Elbodalen, bl.a. et værdifuldt overdrev med orkideer og områder med ammoniakfølsom skov. Fredericia Kommune vurderer, at naturområderne ikke vil blive påvirket væsentligt af ammoniaknedfald fra husdyrbruget.

For at begrænse ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget er der stillet vilkår om gødningsbånd og gulvskraber med udmugning 3 gange om ugen, naturnær skovdrift og en bræmme af træer langs skoven.

AFGØRELSE OM MILJØTILLADELSE

Fredericia Kommune meddeler hermed miljøtilladelse til 5.525 m² produktionsareal med æglæggende høns (økologiske, skrabe eller friland) i fleretagesystem med gødningsbånd og 2 gyllebeholdere på Tornsagervej 17, 7000 Fredericia.

Afgørelsen er begrundet i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, på baggrund af ansøgningen og supplerende oplysninger, gældende lovgivning samt Miljøstyrelsens vejledninger.

Miljøtilladelsen meddeles på nedenstående vilkår, som husdyrbruget skal overholde. Ved ibrugtagning af denne miljøtilladelse bortfalder husdyrbrugets miljøgodkendelse af 8. juni 2017.

Udover miljøtilladelsens vilkår har husdyrbruget pligt til at kende og overholde gældende lovgivning, også hvis denne er skærpet i forhold til tilladelsens vilkår. Gældende lovgivning kan bl.a. findes på www.retsinfo.dk

På Fredericia Kommunes vegne

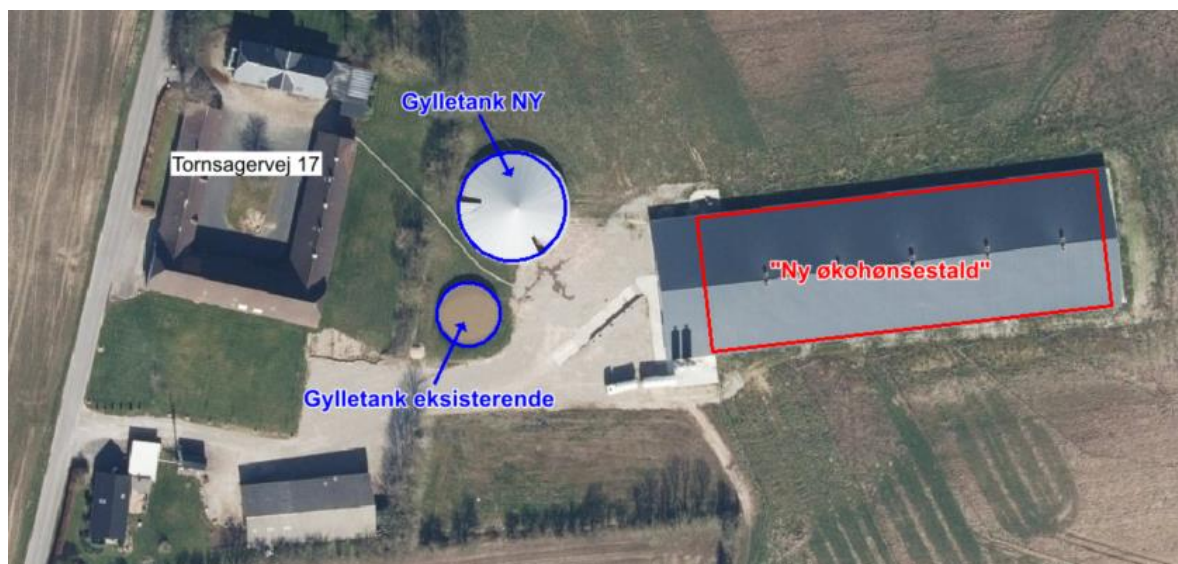
Nina Karner
Agronom / miljøsagsbehandler

VILKÅR

1. Husdyrbruget skal drives med nedenstående dyretyper, gulvtype og produktionsareal i den angivne stald samt gødningslagre:

Stald navn	Dyretype	Gulv	Produktionsareal
Ny økohønsstald	Æglæggende høns Skrabe, friland eller økologisk	Etagesystem med gødningsbånd og skraber på gulvet	5.525 m ²

Gødningslager	Teknologi	Areal	Rumfang
Gylletank NY	Teltoverdækning	623 m ²	3.000 m ³
Gylletank eksisterende	Naturligt flydelag	215 m ²	1.050 m ³

2. Gyllebeholderen 'Gylletank NY' (3000 m³ og 623 m²) skal være forsynet med fast overdækning. Efter endt omrøring, udkørsel etc. skal overdækningen lukkes igen umiddelbart efter. Skader på overdækningen skal repareres straks, således at overdækningen altid er helt tæt. Såfremt en skade ikke kan repareres indenfor 1 uge, skal der inden 2 hverdage efter skadens opståen indgås aftale om reparation. Tilsynsmyndigheden skal underrettes herom straks.
3. Hele stalden (Ny økohønsstald) skal være indrettet med gødningsbånd. Gødningsbånd skal tømmes mindst 3 gange pr. uge.
4. Der skal være et skrabeanlæg til udmugning af gødning / dybstrøelse på mindst 50 % af staldens gulvareal. Udmugning skal foretages mindst 3 gange pr. uge.

5. Gødningsbånd, transportsystem og gulvskraber skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
6. Husdyrbruget skal kunne dokumentere, at udmugning foretages 3 gange pr. uge jf. vilkår 3 og 4. Dokumentation kan være i form af synligt ophængt arbejdsplan med angivelse af dage for udmugning og markering af udført udmugning, eller en månedskalender med krydser for hver udmugning, eller tilsvarende.

Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt gødningsbånd eller gulvskraber er ude af drift i en periode på mere end 1 uge.

7. Skoven nordøst for den nye stald, på matrikel 23a og 24ba Pjedsted By, Pjedsted, skal drives naturnært som beskrevet i bilag 2. Herunder skal der senest i 2020 udarbejdes en plan for drift af skoven, som beskrevet i bilag 2. Kravet omfatter kun den del af skoven, som er vist på bilag 2.
8. Der skal til stadighed vokse et bælte af høje træer langs med den ammoniakfølsomme skov nordøst for den nye stald, som beskrevet i bilag 3. Træbæltet skal altid som minimum bestå af 2 rækker højstammede træer. Bæltets udstrækning fremgår af bilag 3.
9. Foldene omkring stalden skal være beplantede med træer eller buske, som dækker minimum 50 % af arealet.
10. Det yderste hegn langs foldene må maksimalt være 1,8 m højt. På strækninger, som er synlige fra offentlige veje, skal hegnet fremstå ensartet og jævnt, med pæle i afdæmpede farver.
11. Det samlede støjbidrag fra husdyrbrugets anlægsmatrikel, målt eller beregnet ved omkringliggende beboelses opholdsareal, må ikke overskride følgende værdier:

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7
Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Lørdag kl. 14-18 (4 timer)		Maksimal værdi
	Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)		
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles eller beregnes som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 m over terræn (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden.

Støjvilkåret omfatter al støj fra husdyrbrugets anlægsmatrikel, dvs. også støj fra andet end faste, tekniske installationer, inkl. støj fra husdyr- og planteavlsrelaterede aktiviteter, herunder fra dyr, anlæg, maskiner og transport internt på husdyrbrugets anlægsmatrikel og på indkørselsveje, som ligger på matriklen. Vilkåret gælder ikke kørsel på offentlig vej samt støj fra markdriften.

- 12.** Målinger eller beregninger til kontrol af, at ovenstående vilkår om støj er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Hvis målingerne viser, at støjgrænserne er overholdt, kan målinger/beregninger maksimalt forlanges én gang årligt.

Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er akkrediteret af DANAK eller er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling - ekstern støj". Udgifter dertil afholdes af husdyrbruget.

IKRAFTTRÆDEN, UDNYTTELSE, BORTFALD OG RETSBESKYTTELSE

Miljøtilladelsen træder i kraft, når husdyrbruget tager den i brug, hvorved den eksisterende godkendelse bortfalder. Fra det tidspunkt er tilladelsen og vilkårene gældende for husdyrbruget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter at tilladelsen er meddelt. Hvis en del af tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder tilladelsen for denne del.

Hvis tilladelsen ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af tilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Tilladelsen udnyttes, når mindst 25 % af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 % af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

I 8 år efter tilladelsen er meddelt, kan kommunen ikke revurdere vilkårene, med mindre det sker for at forbedre landbrugets egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn, eller ved uforudset forurening eller miljømæssige skadevirkninger, væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik eller af hensyn til driftssikkerhed.

OFFENTLIGGØRELSE

Udkast til afgørelse har været i høring hos ansøger og naboer i perioden 20. maj 2020 til 3. juni 2020 (2 uger). Der er ikke modtaget bemærkninger i høringsperioden.

Miljøtilladelsen er offentliggjort på Miljøstyrelsens platform Digital MiljøAdministration (<https://dma.mst.dk>) og på Fredericia Kommunes hjemmeside den 5. juni 2020, og efterfølgende annonceret i Elbobladet.

Nedenstående er orienteret om forslag og endelig miljøtilladelse:

- Ansøger Emil Jensen, Tornsagervej 11, 7000 Fredericia - lime147@hotmail.com
- Ansøgers rådgiver Lars Schmidt, Kolding Herreds Landbrugsforening - las@khl.dk
- Naboer i konsekvenszone (427 meter fra husdyrbruget) - fremgår af Figur 1 herunder.
- Ejere og beboere af nabomatrikler

Figur 1. Høringsparter (røde adressepunkter) i lugtkonsekvenszonen (blå skravering)

Følgende klageberettigede organisationer og myndigheder er orienteret om endelig miljøgodkendelse:

- Styrelsen for Patientsikkerhed: sesyd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: ae@ae.dk
- Forbrugerrådet: fbr@fbr.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund: sydoestjylland@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Naturfredningsforening: DNFredericia-sager@dn.dk; bent.v@madsen.mail.dk
- Dansk Ornitologisk Forening: natur@dof.dk
- Det Økologiske Råd: info@ecocouncil.dk

KLAGEVEJLEDNING

Klagefrist

Fristen for at klage over afgørelsen er den 3. juli 2020.

Hvem kan klage?

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøger, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Hvordan klager du?

Klagen skal indsendes digitalt til Miljø- og Fødevareklagenævnets klageportal. Link til klageportalen: <https://kpo.naevneneshus.dk/>. Du skal logge ind med NemID. Miljø- og Fødevareklagenævnet opkræver et gebyr, som betales online når klagen indsendes.

Klagen skal være modtaget i klageportalen inden midnat den dag, klagefristen udløber.

Hvis du af særlige grunde ikke ønsker at benytte klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning om fritagelse til Fredericia Kommune, Gothersgade 20, 7000 Fredericia, eller på e-mail: kommunen@fredericia.dk. Fredericia Kommune skal herefter sende din anmodning videre til klagenævnet, som vil afgøre, om du kan fritages for at benytte klageportalen.

Der gøres opmærksom på, at enhver har adgang til aktindsigt i de resultater af husdyrbrugets egenkontrol, som tilsynsmyndigheden er i besiddelse af, jf. offentlighedsloven, forvaltningsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

Hvis afgørelsen ønskes afprøvet ved domstolene, skal sagsanlæg være anlagt senest 6 måneder efter, at denne afgørelse er offentligt bekendtgjort.

KOMMUNENS VURDERING OG BEGRUNDELSE FOR VILKÅR

ANSØGER OG EJERFORHOLD

Ansøger Emil Madsen Jensen ejer og driver husdyrbruget beliggende Tornsagervej 17 i CVR nummer 40990887, Jensen Øko.

Ansøger ejer eller driver ikke andre husdyrbrug, og husdyrbruget Tornsagervej 17 drives ikke i samdrift med andre ejendomme.

Ejeren (på tidspunktet for godkendelse: Emil Jensen) er ansvarlig for, at miljøgodkendelsens vilkår og øvrig miljølovgivning overholdes på husdyrbruget, herunder at ansatte på husdyrbruget er bekendt med godkendelsens vilkår og øvrige regler.

STALDE OG DYREHOLD

Husdyrbrugets dyrehold fremgår af Figur 2 og Tabel 1.

Figur 2. Stald og gyllebeholdere Tornsagervej 17

Tabel 1. Dyrehold på Tornsagervej 17. Angivet areal er produktionsarealet. Se også Figur 2.

"Ny økohønsstald" – etagesystem med gødningsbånd og skraber på gulvet	Æglæggende høns Driftsform	Dyrehold
8 års drift	Ingen dyrehold	Ingen dyrehold
Nudrift - antal dyr	Økologisk	28.600 årshøner
Nudrift - produktionsareal	Økologisk	5.525 m ²
Ansøgt drift	Skrabe, friland eller økologisk	5.525 m ²

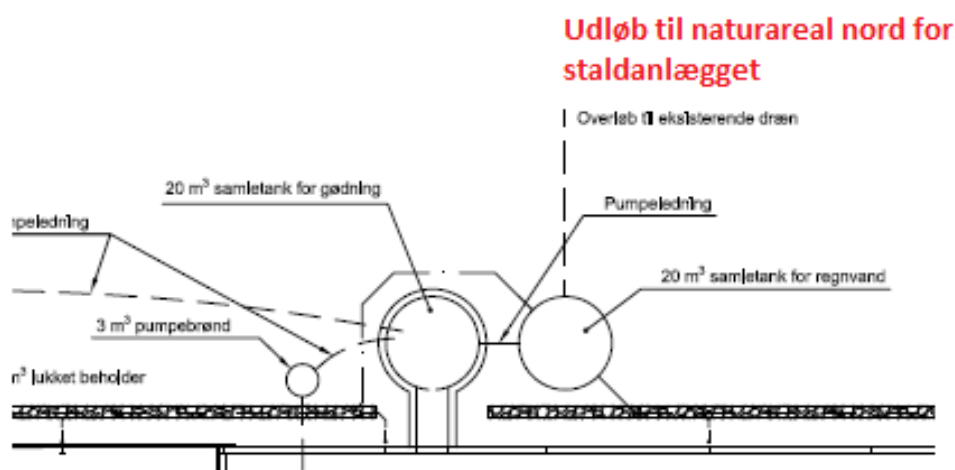
8 års drift er husdyrbrugets lovlige dyrehold for 8 år siden. Det er relevant, fordi vurdering af bl.a. ammoniakbelastningen skal inddrage etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget inden for de seneste 8 år.

Nudrift er det lovlige dyrehold på tidspunktet for ansøgning om ny miljøgodkendelse. På Tornsagervej 17 er det lovlige dyrehold fastlagt i den gældende § 11 miljøgodkendelse af 8. juni 2017. I ansøgning om ny miljøtilladelse i 2020 ændres reguleringen fra antallet af dyr til et produktionsareal. Nudriften – de 28.600 miljøgodkendte årshøner – er derfor fastlagt til 5.525 m², som er det faktiske produktionsareal, hvor de 28.600 årshøner opstaldes. Redeareal (etager), siddepinde, gulvareal og overdækket veranda er medregnet i produktionsarealet.

Der sker følgende ændringer fra nudrift (§ 11 miljøgodkendelse 2017) til ansøgt drift (ny miljøtilladelse 2020): I nudrift var det et krav, at dyreholdet skulle drives økologisk – i ansøgt drift bliver det muligt at veksle frit imellem skrabe høns, fritgående høns og økologiske høns. Desuden var produktionens maksimale størrelse i nudrift 28.600 årshøner på maksimalt 30.000 hønepladser ad gangen. I ansøgt drift er der ikke noget maksimum på antallet af høns, blot hønsene opstaldes på det angivne produktionsareal som ikke må være større end 5.525 m², og der ikke er mere end 40.000 stipladser (svarende til IE grænsen – flere stipladser kræver ny miljøgodkendelse). Der må således ikke indsættes flere etager eller på anden måde foretages ændringer i produktionsarealet. Der er ikke ansøgt om at bygge nyt eller ændre produktionsarealet.

Regnvand opblandes med hønsemøg

Alt regnvand fra tagoverfladen på den nye stald (4.500 m²) afledes til en regnvandsopsamlingskølle med en volumen på 20 m³. Regnvandet ledes til samle-blande-brønd med hønsemøg, hvor regnvand og tørt hønsemøg opblandes, før det pumpes til gylletank. Ved overløb fra regnvandstanken (rent regnvand) ledes regnvandet til et naturareal nord for staldanlægget, hvor det nedsives direkte på overfladen. I juli 2017 har Fredericia Kommune givet nedsivningstilladelse til dette.

Tagvandet fra de øvrige bygninger på ejendommen ledes til dræn og overfladisk nedsivning.

HUSDYRGØDNING

Gyllebeholdere fremgår af Figur 2 og Tabel 2.

Tabel 2. Gyllebeholdere på Tornsagervej 17

Gyllebeholder	Opført	5/10 års kontrol	Bemærkninger	Areal	Rumfang
Gylletank NY	2018	Senest feb. 2028	Teltoverdækning	623 m ²	3.000 m ³
Gylletank eksisterende	1983	09-10-2019	Naturligt flydelag	215 m ²	1.050 m ³

Fredericia Kommune stiller vilkår om teltoverdækning på ny gyllebeholder for at reducere ammoniakdeposition til ammoniakfølsom skov.

Gødning fra høns i etagesystem med gødningsbånd består af "fast gødning", som afsættes på gødningsbånd og "dybstrøelse", som afsættes på gulvet. Normfordelingen er 75 % fast gødning og 25 % dybstrøelse. I realiteten er den praktiske erfaring med staldsystemet, at væsentligt mere end 75 % afsættes på bånd, og andelen af dybstrøelse på gulvet er mindre end 25 %. På Tornsagervej 17 føres begge dele (fast møg / dybstrøelse) via et bånd i en gulvkanal ud til en fortank ved stalden, hvor det blandes med tagvand, spildevand eller andet vand, og pumpes til opbevaring i en af de 2 gylletanke. Vaskevand og spildevand fra ægpakkeriet opbevares også i gylletankene.

Det er oplyst i ansøgningen, at husdyrbruget råder over tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den husdyrgødning, dyrene producerer.

LANDSKAB OG KULTURHISTORIE

Der opføres ingen nye bygninger eller andre anlæg. Ved miljøgodkendelsen i 2017 blev udført en vurdering af den landskabelige påvirkning fra den nye stald, gyllebeholder og indhegnede foldarealer til høns. Der blev stillet vilkår om, at foldarealerne skal være beplantede som ansoget, og at det yderste hegn omkring folde maksimalt må være 1,8 meter højt. Desuden at hegnet på synlige strækninger skal være ensartet med pæle i afdæmpede farver. Vilkårene videreføres.

Fredericia Kommune vurderer, at det ikke er relevant at vurdere udformningen eller afskærmningen af de eksisterende bygninger og deres påvirkning på landskab eller kulturhistorie yderligere.

AFSTANDSKRAV

Der opføres ingen nye bygninger eller anlæg. Der ændres ikke anvendelse af bygninger, som giver anledning til at vurdere bygninger som nyopførte, jf. afstandskravene i §§ 6-8 i husdyrbrugloven. Ifølge miljøgodkendelsen 2017 var gældende afstandskrav overholdt for de eksisterende bygninger og anlæg.

LUGT

Der gælder forskellige grænser for lugt ved henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig i landzone uden landbrugspligt. Lugt angives enten i European Odour Units (OUE) eller Lugt Enheder (LE).

Byzone og sommerhusområder: Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde. Lugtgenegrænse: 5 OUE pr. m³ og 1 LE pr. m³.

Samlet bebyggelse og boligområder i landzone: Beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, som ikke ejes af ansøger, hvor der inden for en afstand af 200 m ligger flere end 6 beboelsesbygninger på hver sin ejendom uden landbrugspligt, som ikke ejes af ansøger (samlet bebyggelse). Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign. Lugtgenegrænse: 7 OUE pr. m³ og 3 LE pr. m³.

Enkelt bolig: Beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af ansøger. Lugtgenegrænse: 15 OUE pr. m³ og 10 LE pr. m³.

For at overholde lugtgenegrænserne, skal gennemsnitsafstanden være længere end geneafstanden. Se Tabel 3 og Figur 4.

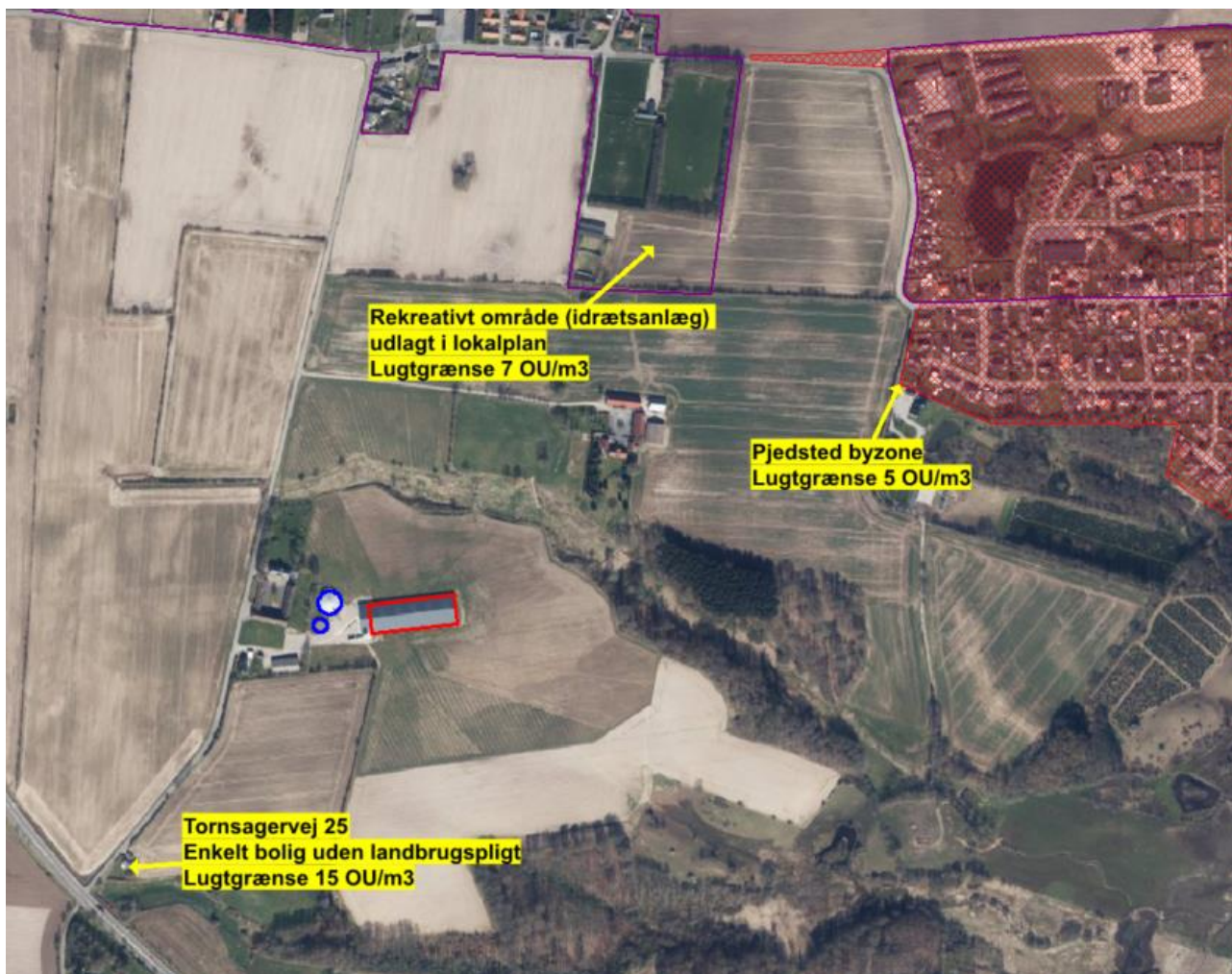
Tabel 3. Lugtmission fra husdyrproduktionen Tornsagervej 17

Område	Korrigeret geneafstand, ansøgt	Gennemsnitsafstand, ansøgt	Genekriterie overholdt?
Byzone og sommerhusområder			
Pjedsted byzone	332 meter	664 meter	JA
Samlet bebyggelse, lokalplanlagte boligområder mv.			
Rekreativt område Gl. Pjedsted:	187 meter	447 meter	JA
Enkelt bolig uden landbrugspligt, ikke ejet af ansøger			
Tornsagervej 25	105 meter	460 meter	JA

I miljøgodkendelsen 2017 fremgår at stalden har mekanisk frekvensstyret ventilation, som anvendes efter behov, med afkast ca. 1 meter over tagfladen. Desuden er der naturlig ventilation via åbninger til folde. Der gøres rent efter hvert hold, dvs. ca. hver 13.-14. måned. Så vidt muligt anvendes tør rengøring med trykluft. I tilfælde af behov for forebyggelse af sygdomme eller veterinære saneringer anvendes vand og sæbeprodukt samt desinfektionsmiddel ved behov.

Fredericia Kommune vurderer på baggrund af de overholdte lugtgenekriterier, at husdyrbrug ikke vil medføre væsentlige lugtgener for omgivelserne.

Figur 3. Nærmeste byzone, rekreativt område og enkelt bolig

ØVRIGE GENER

Transport

Transport af dyr, foder, afgrøder, halm m.m. og udbringning af husdyrgødning kan medføre støjgener, støvgener, lugtgener og tilsvining af vejen.

Gener fra udbringning af gødning, og øvrig transport udenfor husdyrbrugets anlægsmatrikel, kan ikke reguleres i miljøtilladelsen. Udbringning af husdyrgødning tæt ved boligområder er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke af husdyrloven, men af den relevante vejlovgivning og afgøres af de relevante vejmyndigheder. Færdsel på offentlig vej reguleres i øvrigt af færdselsloven og håndhæves af politiet. Ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsel, skal den ansvarlige opstille skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørselsens ophør, jf. færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed herfor, og forholdet reguleres ikke i tilladelsen. Jf. klagenævnets praksis

kan der i tilladelsen stilles vilkår om anvendelse af bestemte adgangsveje til og fra husdyrbruget og tidspunkter for til- eller frakørsel. Landzonen skal betragtes som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Det er oplyst i ansøgningen, at antallet af transporter pr. år forventes at være uændret i forhold til nuværende drift og nuværende miljøgodkendelse. Hyppigste transport vil være afhentning af æg, som foregår ca. hver anden dag. Herefter foder, som leveres cirka hver anden uge, og afhentning af døde dyr tilsvarende hver anden uge. Husdyrgødning udkøres primært i forårssæsonen og i mindre grad om efteråret. Transport til og fra ejendommen vil så vidt muligt foregå i dagtimerne. Til- og frakørselsforhold vil være uændrede.

Al transport til og fra Tornsagervej 17 sker ad indkørslen fra Tornsagervej, som er den eneste adgangsvej til husdyrbruget. Der er ingen nabobeboelser i umiddelbar nærhed, som Fredericia Kommune vurderer vil blive generet ved brugen af adgangsvejen til og fra husdyrbruget. Nærmeste naboer er Tornsagervej 25 (afstand 300 meter) og Tornsagervej 11 (afstand 500 meter).

Fredericia Kommune vurderer, at der ikke er behov for vilkår om benyttelse af bestemte adgangsveje eller tidsrum for transport til og fra husdyrbruget.

Støj

I ansøgningen er oplyst støjkloder på husdyrbruget, som fremgår af Tabel 4. Ansøger har vurderet, at særlige tiltag mod støj ikke er nødvendigt, da der er begrænset med støjkloder.

Tabel 4. Støjkloder Tornsagervej 17

Støjklode	Tidsinterval
Ventilationsanlæg	Hele døgnet
Indblæsning af råvarer	Cirka hver 14. dag. Ca. 30-45 min./gang
Omrøring af gylle	Omrøres 1-2 gange om året
Afhentning + pålæsning af dyr samt rengøring af stald	Cirka 1 gang pr. år

Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledende støjgrænser for virksomheder i det åbne land. Der er ikke foretaget støjregninger i forbindelse med udarbejdelse af miljøtilladelsen. Det faktuelle støjniveau kendes derfor ikke og kan ikke sammenholdes med de vejledende støjgrænser. For at imødekomme eventuelle støjgener for de omkringboende fastsætter Fredericia Kommune vilkår om, at de vejledende støjgrænser skal overholdes. Hvis der skulle opstå gener for de omkringboende, eller hvis Fredericia Kommune finder det nødvendigt, kan Fredericia Kommune kræve udført støjmålinger/beregninger efter nærmere definerede anvisninger, så det kan godtgøres, at støjgrænserne overholdes.

Fredericia Kommune vurderer med de fastsatte vilkår, at husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige støjgener for de omkringboende.

Støv

I ansøgningen oplyses, at der kan forekomme støv ved indblæsning af foder, både indendørs og udendørs. Det vurderes ikke at være til gene for de omkringboende.

Fredericia Kommune vurderer, at støvgener fra husdyrbruget vil være af begrænset og lokal karakter, og vurderes ikke at udgøre en væsentlig gene for de omkringboende eller trafikanter. Der stilles på baggrund af ovenstående ikke vilkår vedrørende støvgener.

Lys

Ved miljøgodkendelse i 2017 har ansøger oplyst følgende om udendørs belysning: Stalden vil få lamper ved forrummets indgangsparti som vender væk fra andre ejendomme. Større lysarmaturer ved porten anvendes ved ind- og udsætning af dyr, dvs. få gange årligt. Ved staldudmugning og kørsel af møg til container vil der være lys. Arbejdet forventes udført i dagtimerne så vidt muligt. Udendørs belysning er kun tændt efter behov. Lys vil normalt ikke ses af omkringboende. I kraft med at beplantningen på foldarealerne og ved indkørslen vokser op, vil denne dække for evt. mulige lysgener.

Fredericia Kommune vurderer, at lys ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende og trafikanter.

Fluer

Det oplyses i ansøgningen, at hønsene normalt æder fluelarver, hvorfor klækning af fluer normalt vil være begrænset. Gødningen udmuges løbende og opslemmes i gylletanken, hvilket også begrænser fluernes mulighed for at udklække æg.

Fredericia Kommune vurderer, at der ikke er behov for vilkår vedr. fluebekæmpelse på husdyrbruget.

BAT

BAT er den bedste tilgængelige teknologi. Det er den teknologi, som reducerer miljøbelastningen mest muligt, samtidig med at den er økonomisk og praktisk tilgængelig. Omkostningen ved teknologien skal være proportional med reduktionen på miljøbelastningen. Anvendelse af BAT er en forudsætning for, at der kan meddeles miljøgodkendelse.

Ammoniak (BAT)

I miljøgodkendelsen 2017 er der stillet vilkår om gødningsbånd og gulvskraber på halvdelen af gulvarealet med udmugning 3 gange om ugen. Desuden er der vilkår om fast overdækning af gyllebeholder. Overdækning af gyllebeholder er ikke et BAT krav, men et krav for at reducere depositionen til nærliggende ammoniakfølsom skov.

Ammoniakudledningen fra husdyrbruget overholder Miljøstyrelsens vejledende BAT krav for ammoniak. Se Tabel 5:

Tabel 5. Ammoniakudledning pr. år fra Tornsagervej 17

Stald / lager	Teknologi	Effekt teknologi	Ammoniak udledning
Stald	Gødningsbånd og gulvskra-ber, udmugning 3 x pr uge	-1.830 kg N	3.253 kg N
Gyllebeholder eksist.			86 kg N
Gyllebeholder NY	Fast overdækning	-125 kg N	125 kg N
Samlet udledning			3.464 kg N
BAT krav			3.588 kg N

Vilkår om udmugning 3 gange pr. uge (samt overdækning af gyllebeholder) videreføres.

Øvrige BAT emner (ressourceforbrug, management, beredskabsplan m.v.) er ikke vurderet, da de kun gælder for IE brug.

NATUR

Kategori 1 natur

Kategori 1 natur er en række ammoniakfølsomme naturtyper, som er beliggende indenfor Natura 2000 områder. Her må den totale ammoniakdeposition fra husdyrbruget maksimalt være 0,2-0,7 kg N/ha/år. De nærmeste Natura 2000 områder er habitatområder nr. 68 Munkebjerg Strandskov og nr. 69 Højen Bæk, som ligger omkring 9 km nord for ejendommen. Ammoniakdepositionen fra husdyrbruget i denne afstand er 0 kg N/ha/år. Det vurderes derfor, at der ikke er risiko for negative påvirkninger af naturtyper eller levesteder for beskyttede arter, som indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området.

Kategori 2 natur

Kategori 2 natur er højmoser, lobeliesøer, § 3 beskyttede heder større end 10 ha og § 3 beskyttede overdrev større end 2,5 ha, beliggende udenfor Natura 2000 områder. Her må den totale ammoniakdeposition fra husdyrbruget maksimalt være 1,0 kg N/ha/år. Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, beliggende ca. 1700 meter syd for husdyrbruget Tornsagervej 17. Ammoniakdepositionen på overdrevet er i ansøgningen beregnet til 0 kg N/ha/år. Da depositionen således overholder grænsen på 1 kg N/ha/år, vurderer Fredericia Kommune at husdyrbruget ikke vil påvirke kategori 2 naturområder væsentligt som følge af ammoniakdeposition.

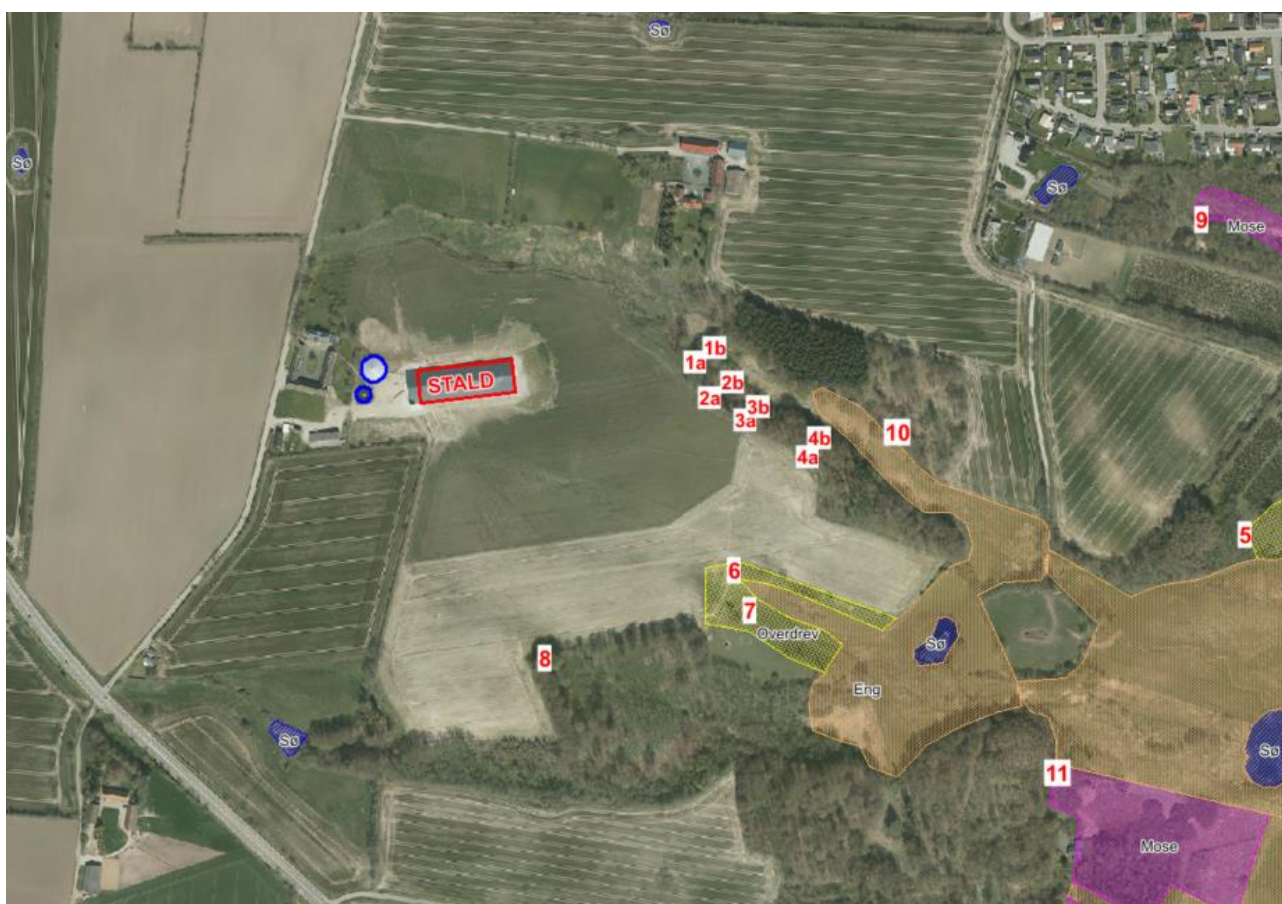
Kategori 3 natur og øvrig beskyttet natur

Kategori 3 natur er heder, moser og overdrev beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, samt ammoniakfølsomme skove, som ikke er omfattede af kategori 1 og 2. På disse naturtyper kan kommunen stille krav om en maksimal merdeposition på op til 1 kg N/ha/år efter en konkret vurdering, hvis husdyrbrugets påvirkning af naturen overtræder habitatbekendtgørelsen, eller

hvis der er en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser.

Søer og enge, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, er ikke omfattet af kategori 1, 2 eller 3 natur i husdyrloven. Jf. flere af klagenævnets afgørelser fra december 2016, bl.a. NMK-131-00221, skal der foretages vurdering af påvirkningen på § 3 søer og § 3 enge, selvom disse ikke er omfattet af kategori 3, eftersom det har ikke været hensigten med beskyttelsesniveauet at godkende projekter, som vil medføre ændringer i tilstanden af § 3 natur.

Umiddelbart øst for Tornsagervej 17 ligger Elbodalen som et langstrakt, sammenhængende naturområde, bestående af § 3 beskyttede enge, moser, overdrev og søer, samt skovområder. I området omkring ejendommen ligger desuden en række små § 3 søer og potentielt ammoniakfølsomme skovområder. Se Figur 4.

Figur 4. Beskyttet natur omkring husdyrbruget

Tabel 6. Ammoniakdeposition i de naturpunkter som fremgår af Figur 4. Merdeposition er forskellen mellem nudrift og ansøgt drift.

Naturpunkt	Naturtype	Total deposition	Merdeposition*
1a	Ammoniakfølsom skov, øst	3,8 kg N/ha/år	1,3 kg N/ha/år
1b	Ammoniakfølsom skov, øst	3,5 kg N/ha/år	1,2 kg N/ha/år
2a	Ammoniakfølsom skov, øst	3,5 kg N/ha/år	1,2 kg N/ha/år
2b	Ammoniakfølsom skov, øst	3,0 kg N/ha/år	1,0 kg N/ha/år
3a	Ammoniakfølsom skov, øst	2,5 kg N/ha/år	0,8 kg N/ha/år
3b	Ammoniakfølsom skov, øst	2,4 kg N/ha/år	0,8 kg N/ha/år
4a	Ammoniakfølsom skov, øst	1,7 kg N/ha/år	0,6 kg N/ha/år
4b	Ammoniakfølsom skov, øst	1,7 kg N/ha/år	0,6 kg N/ha/år
5	Overdrev, Marens Buler	0,4 kg N/ha/år	0,1 kg N/ha/år
6	Overdrev med orkideer	1,0 kg N/ha/år	0,3 kg N/ha/år
7	Overdrev med orkideer	0,8 kg N/ha/år	0,3 kg N/ha/år
8	Ammoniakfølsom skov, syd	0,6 kg N/ha/år	0,2 kg N/ha/år
9	Mose	0,3 kg N/ha/år	0,1 kg N/ha/år
10	Ammoniakfølsom skov, øst	0,7 kg N/ha/år	0,2 kg N/ha/år
11	Mose	0,2 kg N/ha/år	0,1 kg N/ha/år

* at der beregnes en større ammoniakfordampning fra ansøgt drift (øko, fritgående eller skrabe-høns) i forhold til nudrift (øko høns) skyldes, at øko høns går udenfor en del af tiden, hvor deres ammoniakbidrag ikke tæller med i beregningen, hvorimod skrabe-høns kun går inde.

Overdrev (naturpunkt 5, 6 og 7)

Der ligger to meget værdifulde overdrev i nærheden af ejendommen Tornsagervej 17.

300 meter sydøst for den ansøgte nye stald ligger et historisk overdrev på ca. 1 ha, naturpunkt **6** og **7**, med moderat hældende skråninger omkring en dal med fugtig eng. Overdrevet har en større bestand af den fredede skov-gøgelilje på den sydvendte skråning, som er sandet med relativt lav vegetation. Skov-gøgelilje er også omfattet af Washington konventionens liste II / bilag B. Overdrevet er meget artsrigt med en lang række arter, som er karakteristiske for naturtypen: Vellugtende gulaks, Almindelig kongepen, Tormentil, Almindelig mælkeurt, Liden klokke, Hedelyng, Tandbælg, Hvid okseøje, Almindelig knopurt, Græsbladet fladstjerne, Håret høgeurt, Bugtet kløver, Mark-frytle m.fl. Det er især den sydvendte skråning, som er artsrig. På overdrevet er desuden registreret flere sjældne svampe, bl.a. Jensens vokshat, som på den danske rødliste er opført som moderat truet. I kanten af overdrevet, op ad de dyrkede arealer, findes flere problemarter, især Ager-tidsel.

Det andet overdrev, naturpunkt **5**, Marens Buler, er også et historisk overdrev og har ligeledes meget høj naturværdi. Overdrevet er på godt 1,4 ha, med to bakker (kupler), som er meget artsrige. På arealet findes bl.a. arter som Stribet kløver, Almindelig mælkeurt, Hundeviold, Djævlebid, Tormentil, Hedelyng m.fl. På arealet vokser også flere sjældne og truede svampe. Bl.a. Rødmende vokshat, Gulfodet vokshat og Stinkende vokshat.

På grund af overdrevenes helt særlige naturværdi vurderer Fredericia Kommune, at der er tale om særlige lokale naturinteresser, og at øget ammoniakdeposition så vidt muligt skal undgås. Tålegrænsen for naturtypen er 10-25 kg N/ha/år, og baggrundsbelastningen ligger

omkring 14 kg N/ha/år. Den beregnede deposition fra det ansøgte projekt er 0,4 kg N/ha/år på naturpunkt **5** (Marens Buler) og 1 kg N/ha/år på naturpunkt **6** (orkidé overdrev). Alle tekniske muligheder for at reducere ammoniakfordampningen fra det ansøgte projekt er anvendt. Fredericia Kommune vurderer, at husdyrbruget ikke medfører væsentlig tilstandsforværring på de to overdrev, eftersom den beregnede ammoniakdeposition ikke overstiger 1 kg N/ha/år.

Ammoniakfølsom skov (naturpunkter **1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b, 4a, 4b, 8 og 10**)

Der ligger flere skovområder omkring Tornsagervej 17. Skov er ammoniakfølsom, når mindst ét af de følgende tre punkter er opfyldt:

1. der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
2. skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund" (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
3. der er i skoven forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove, og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.

Der ligger to mindre skove umiddelbart øst for den ansøgte stald (naturpunkt **1a – 4b** samt **10**). Skovene er omfattet af fredskovsplikten og vurderes at være betydeligt ældre end 200 år. På historiske kort fra 1856-1883 er arealerne registreret som skovbevoksede. Der er tale om meget skrå arealer, hvorfor det antages, at de aldrig har været opdyrkede. Skovene består af løvtræer, primært bøg, og det ser ud til, at de drives ud fra principper om selvforyngelse. Der er ældre og yngre træer (opvækst) mellem hinanden. Skovbunden er muldrig med et varieret og artsrigt plantesamfund. Fredericia Kommune vurderer, at der er tale om ammoniakfølsom skov.

Skoven mod syd er ligesom skovene mod øst omfattet af fredskovspligt og vurderes ligeledes til at være ældre end 200 år. Skoven består af løvskov, primært eg og bøg, der vokser på kupe-ret terræn med en artsrig muldbund. Der er en del ny opvækst af træer i mellem store gamle træer. Skoven er en mosaik af små lysninger og lidt tættere bevoksning. På skovbunden vokser der flere arter af urter, græsser og mosser, bl.a. indikatorarten Slank stammemos. På træernes stammer blev der også fundet mange lavarter. Fredericia Kommune vurderer, at der er tale om ammoniakfølsom skov.

Hvorvidt der er tale om særlige regionale eller lokale naturinteresser, og om der skal stilles krav til den maksimale deposition, skal vurderes efter 4 kriterier. Kriterierne samt Fredericia Kommunes vurdering for de pågældende skove fremgår af Tabel 7.

Tabel 7. Vurdering af skov øst/syd – naturpunkter 3, 4, 5, 6, 7 og 8 – se Figur 4

Kriterier for vurdering	Foreliggende oplysninger og konkret vurdering
<p>1. Det pågældende naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt om det er omfattet af kommuneplanens udpegning af særlige værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser</p>	<p>Skovene er ikke udpeget som særligt værdifuld natur, rekreativt område eller værdifuldt kulturmiljø. De ligger i et område, der er udpeget til "potentielle økologiske forbindelser". Skovene er udlagt til "Naturområde i Elbodalen" i kommuneplanen. Det er et større sammenhængende naturområde, hvor det primære formål (i kommuneplanen) er at sikre og forbedre naturområderne og de rekreative muligheder i Elbodalen.</p>
<p>2. Om det pågældende område er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje eller anden planlagt naturindsats</p>	<p>Det er fredskov. Der er ikke planlagt naturpleje eller andre indsatser i skoven. Elbodalen indgår i Fredericia Kommunes naturkvalitetsplan, men selve skoven indgår ikke som et fokusområde.</p>
<p>3. Det pågældende naturområdes naturkvalitet</p>	<p>HabitatVision, ekstern konsulent, har foretaget besigtigelse og vurdering af skoven mod øst i forbindelse med miljøgodkendelse 2017. HabitatVision konkluderer, at skoven har meget høj naturkvalitet, at der vokser adskillige ammoniakfølsomme og rødlistearter i skoven, og at skovens tålegrænse for ammoniak vurderes til 10 kg N/ha/år. Der er tegn på for høj ammoniakbelastning allerede (baggrundsbelastning), og skoven bør ikke modtage mere ammoniak. Løvskov med en lang kontinuitet på gammel, uopdyrket skovbund, er relativt sjældent forekommende i Danmark. Det ses typisk, som her, kun på utilgængelige steder, hvor det ikke er muligt at opdyrke jorden. En del af skoven (på nordsiden af slugten) er fældet og erstattet af nåletræer, hvilket ændrer naturtypen og forringer naturkvaliteten væsentligt. Derimod kan den del af skoven, som stadig er løvskov, betegnes som ammoniakfølsom skov med en høj naturkvalitet. Skoven mod syd minder om skovene mod øst. Fredericia Kommune har ved besigtigelse fundet en del gammelskovsarter og indikatorarter, og på den baggrund vurderes tålegrænsen til 10 kg N/ha/år.</p>
<p>4. Kvælstofbidrag til området fra andre kilder, herunder om der er tale om et minivådområde eller et vådområde, som er udlagt med henblik på kvælstoffjernelse fra landbrugsjord, eller om området i øvrigt er påvirket fra markbidrag, eller for så vidt angår skove om de gødskes.</p>	<p>Der er ikke andre store husdyrbrug i nærheden, som kan siges at bidrage med større mængder ammoniak til skoven. Markbidraget må antages at udgøre maksimalt 1 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen i området er, som gennemsnit af de seneste 6 rapporter fra Aarhus Universitet, estimeret til cirka 14 kg N/ha/år.</p>

Sagen er forelagt Miljø- og Teknikudvalget i Fredericia Kommune den 1. april 2020. Udvalget besluttede, at det ansøgte projekt kan godkendes med en ammoniakdeposition på 3,8 kg N/ha/år på den del af skoven, der ligger nærmest stalden. Fredericia Kommune lægger i vurderingen vægt på, at skovene ikke er udpeget som særligt værdifuld natur, rekreativt område eller værdifuldt kulturmiljø, og ikke er omfattet af handleplan for naturpleje eller anden planlagt naturindsats. Der lægges også vægt på, at påvirkningen af skovene er maksimalt 3,8 kg N/ha/år på den del af skoven der ligger nærmest stalden (kanten af skoven), og ned til under 1 kg N/ha/år på dele af skoven, der ligger længst væk. Den naturforringelse, som projektet kan medføre, vurderes jf. udvalgets beslutning at være acceptabel, betinget af, at alle mulige ammoniakreducerende og kompenserende tiltag implementeres. Driften, herunder af skoven og andre omkringliggende arealer, skal tilrettelægges under størst mulig hensyntagen til naturen og miljøet. Dette indebærer efter kommunens vurdering, at der skal plantes en bræmme af høje træer langs kanten af skoven, som kan opfange en del af ammoniaktabet fra stald og lager, samt at skoven drives ekstensivt, hvilket vil modvirke effekten af øget ammoniakdeposition. Der stilles vilkår herom. Desuden fastholdes med vilkår fast overdækning af den nye gyllebeholder, og gulvskraber i stalden med 3 ugentlige udmugninger, for at reducere ammoniakpåvirkningen mest muligt.

Moser (naturpunkt 9 og 11)

Mosearealet imod syd (naturpunkt 11) har værdisætningen III. Vegetationen består af Rørgræs, Star, Lyse-siv og Mose-bunke. Der er et lille område med Ellemose på vanddækket dyndbund. Mosearealet mod nordøst (naturpunkt 9) består af padderokbevokset svuppebund og værdisætningen er III. På baggrund af mosearealernes værdisætning, anbefales det at der ikke modtages mere end 15 - 20 kg/N/ha/år. Baggrundsbelastningen i området er cirka 14 kg N/ha/år. Den beregnede deposition fra husdyrbruget i naturpunkt 9 og 11 er 0,2-0,3 kg N/ha/år. Fredericia Kommune vurderer, at husdyrbruget ikke vil påvirke moseområderne væsentligt.

Enge

Eng- og mosearealer øst for husdyrbruget (se Figur 4) er en del af naturområdet Elbodalen i kommuneplanrammerne. Arealet er et stort sammenhængende fugtigbundsareal som er forholdsvist utilgængeligt. Engene har ikke været afgræsset længe og er domineret af få arter af høje stauder som Lysesiv og Mosebunke. Bunden er meget ujævn og tuet. Arealet er værdisat til III - "God natur", på en skala fra I - VI hvor I er bedst. På baggrund af arealets værdisætning, anbefales det, at der ikke modtages mere end 15 - 20 kg/ha/år. Ud fra beregning på nærliggende overdrev og skov (natur punkt 6 og 10) ligger depositionen på 0,7-1 kg N/ha/år Fredericia Kommune vurderer at husdyrbruget ikke vil medføre forringelse af engenes tilstand, eftersom ammoniakdepositionen ikke overstiger 1 kg N/ha/år.

Søer

Der ligger ca. 9 - 10 søer i området omkring Tornsagervej 17 (se Figur 4). Søerne er generelt næringsrige bl.a. grundet tilførsel af næringsstoffer fra dræn fra det dyrkede opland. Mange af søerne er tilgroede med rørsumpvegetation og andemad. Søer er som udgangspunkt ikke

følsomme over for ammoniakdeposition, og Fredericia Kommune vurderer at husdyrbruget ikke vil medføre forringelse af søernes tilstand.

Samlet vurdering - kategori 3 natur og øvrig beskyttet natur

Sammenfattende vurderer Fredericia Kommune, at husdyrbruget, med de stillede vilkår, ikke vil påvirke naturområder væsentligt som følge af ammoniakdeposition.

Bilag IV arter

EU har udpeget en gruppe dyre- og plantearter, der er særligt sårbare og truede. Arterne fremgår af Habitatdirektivets bilag IV, og de kaldes derfor i daglig tale for bilag IV-arter. Alle former for forsætlig indsamling, indfangning eller drab på bilag IV-arter er ulovlig. Derudover er forsætlig forstyrrelse af disse arter forbudt, især i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer.

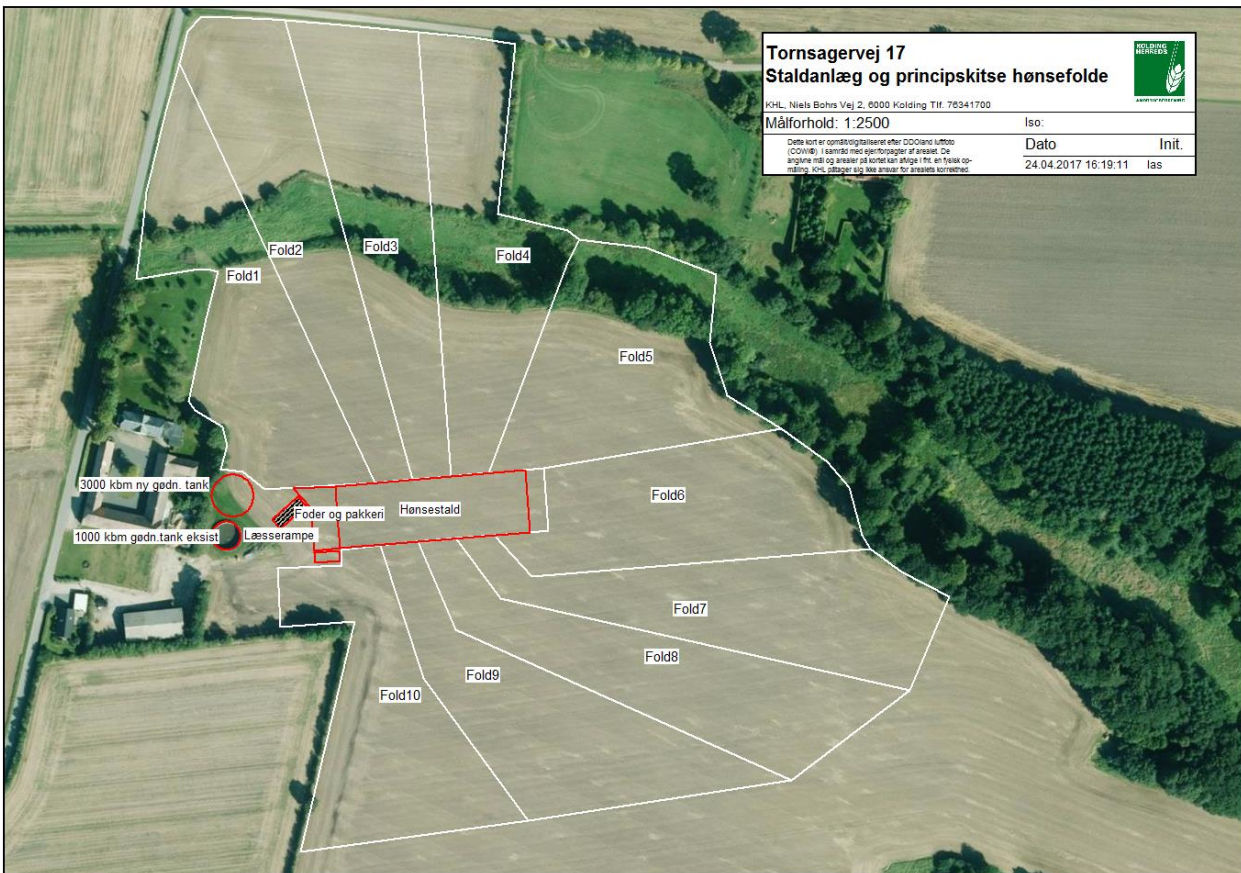
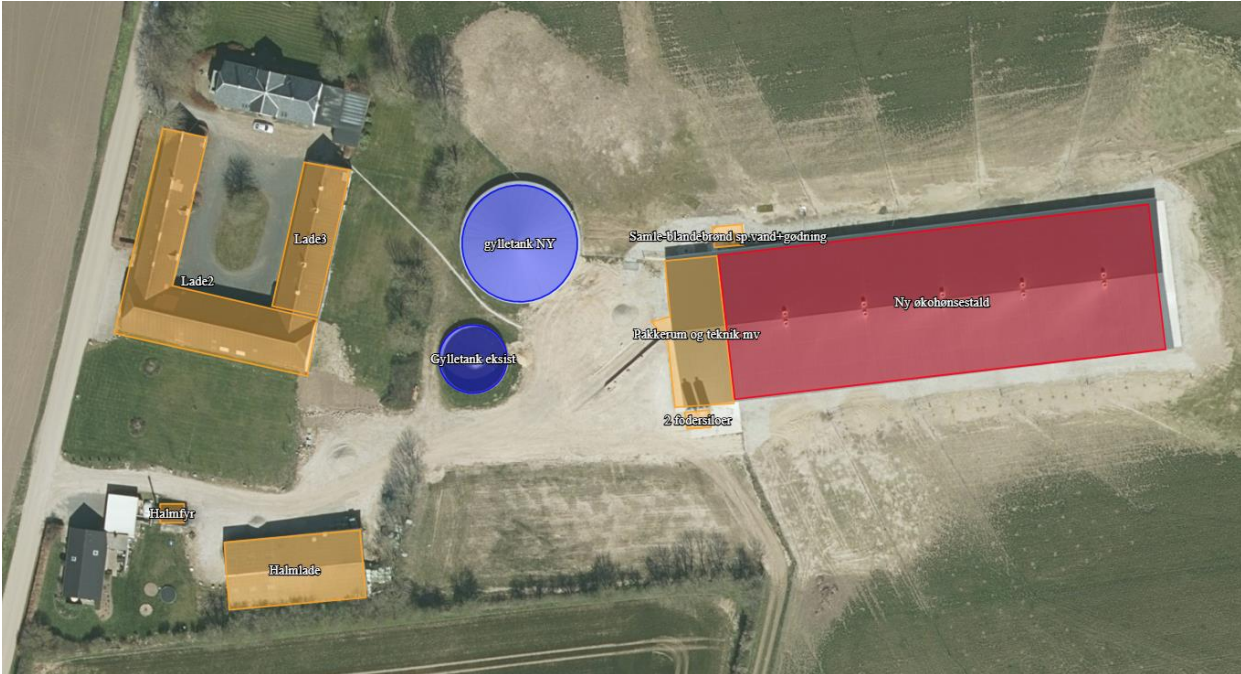
For hver enkelt af de bilag IV-arter, som kunne tænkes at forekomme i Fredericia Kommune, er vurderet, om husdyrbruget vil medføre en væsentlig påvirkning. Vurderingen er foretaget jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 (Bekendtgørelse nr. 408 af 11/12 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter). Fredericia Kommunes vurderingen fremgår af Tabel 8.

Tabel 8. Vurdering af bilag IV arter

Bilag IV art	Forekomst / beskrivelse	Påvirkes af det ansøgte?
Flagermus, diverse	Forekommer i hele kommunen. Vær opmærksom ved fældning af gamle træer, nedrivning af bygninger.	Nej
Birkemus	Kan forekomme, foretrække våde enge med spredt busk- og trævegetation.	Nej
Odder	Udbredt i Gammelby Mølleå, forekomst er registreret i Gammelby Mølleå, Spang Å, Øsdal Bæk og Gudsø Bæk. Trives i våde, uforstyrrede naturområder.	Nej
Marsvin	Udbredt langs hele kommunens kyststrækning.	Nej
Markfirben	Udbredt i hele kommunen på solbeskinnede skråninger eller overdrev, gerne afgræssede, i læhegn og stendynger.	Nej
Løvfrø, løgfrø, spidssnudet frø	Lever og yngler nær søer og vandhuller. Forekomst af løvfrø er registreret i vandhuller omkring Herslev Skov. Løvfrøer er udsat i vandhuller fra Trelde Næs til Herslev.	Nej
Stor vandsalamander	Udbredt i hele kommunen i vandhuller, under sten og væltede træer nær vandhuller.	Nej
Strandtudse	Forekomst ikke registreret i Fredericia Kommune.	Nej
Grøn kølleguldsmed og grøn mosaikguldsmed	Der er ikke registreret forekomster af disse guldsmeder i kommunen. De lever ved vandløb ganske få steder.	Nej

BILAG

BILAG 1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG OG GRÆSNINGSFOLDE

BILAG 2. VILKÅR OM NATURNÆR SKOVDRIFT

Miljøgodkendelsen stiller vilkår om naturnær skovdrift af den ammoniakfølsomme skov øst for den nye stald, for det område af skoven, som tilhører ejendommen Tornsagervej 17, beliggende på matrikel 23a og 24ba Pjedsted By, Pjedsted, og hvor den beregnede ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt er over 1,0 kg N/ha/år. Området, hvor vilkåret er gældende, er skraveret grønt på kortet herunder. Pink streger viser matrikelskel:

Skoven i det markerede område skal drives efter principper for naturnær skovdrift, som er beskrevet herunder, og der skal udarbejdes en plan for drift af skoven, som følger principperne.

Udarbejdelse af plan for skovdrift:

I 2020 skal foretages en gennemgang af skoven, og der skal udarbejdes en konkret plan for drift, som følger principperne for naturnær skovdrift. Af planen skal det fremgå, hvilke træer der kan ryddes, og hvilke der skal blive stående til henfald eller som værdifulde træer for biotopen. Planen skal laves i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening, Fredericia Kommune eller en konsulent med faglig indsigt i naturnær skovdrift.

Planen skal fremover løbende gennemgås og opdateres / justeres efter behov. Det er husdyrbrugets ansvar, at planen udarbejdes, opdateres efter behov og at skovdriften følger planen.

Skovbryn

Ved udtynding, fældning og nyplantning skal der i skovbrynet stræbes efter:

- Et sammenhængende skovbryn, som kan opsamle mest muligt kvælstof. Cirka 10 % af skovbrynets længde kan med fordel være skovfyr, rødgran og ædelgran, som er gode kvælstofopsamlere.
- Gamle træer skal blive stående i brynet, og døde grene og væltede træer skal blive liggende, hvis de ikke er til gene for færdsel.
- Artsrigt, etageret bryn med bredkronede træer i overetagen og buske og unge træer neden under.
- Artsrigdom og naturligt hjemmehørende arter.
- Arter, der tillader undervækst og som forynges ved selvsåning eller stævning, fx eg, ask og lind.
- Blomstrende og frugt bærende arter af buske og træer.
- Tidlig og selektiv udtynding, så artsvariation sikres.

Skoven

Ved udtynding og hugst arbejdes efter en plan, hvor ca. en femtedel af de hugstmodne træer er udvalgt og mærket til at være blivende træer, der står til henfald. Blivende træer må gerne være forstligt set mindre værdifulde træer. Det kan være krogede træer eller træer med grove grene. Gerne forskellige træarter. Birk og el ældes hurtigt. Bøg og eg lever i flere hundrede år.

I takt med at træer udvælges til at være blivende træer, skal der sikres opvækst af nye træer til afløsning af de blivende træer, der fældes, når de er hugstmodne. Foryngelsen skal være med arter, der er hjemmehørende i de danske skove og ikke være nåletræer. Samtidig skal der sikres en varieret blandingskov med mange forskellige arter.

Ved udtynding vil det være en fordel at topskære udvalgte træer, der så står til henfald.

Et hjørne eller et lille område af skoven kan med fordel udvælges til at være urørt skov. Det vil på sigt give en rigtig stor biodiversitet.

Ved udtynding, fældning og nyplantning skal der i skoven stræbes efter:

- En femtedel af de træer, der står indtil hugst, skal udvælges til at være blivende træer, der står til henfald
- I takt med udtynding og hugst skal der sikres nyplantning og over tid vælges nye blivende træer, der på sigt skal stå til henfald. Det skal sikre, at en femtedel af antallet af træer af cirka samme alder til enhver tid er blivende træer. Når der udtyndes, udtyndes der også blandt de blivende træer, så andelen er konstant.
- Udtynding og hugst skal sikre en aldersvarieret bevoksning med en blanding af træer med forskellig alder mellem hinanden.
- Foryngelse, men også lysåbne steder til gavn for blomster og insekter
- Selvforyngelse frem for plantning, hvis det allerede er en varieret skov
- Ingen nåletræer
- Udtynding og hugst skal foregå fra august til 1. februar.

BILAG 3. VILKÅR OM BÆLTE AF TRÆER LANGS SKOVBRYNET

Miljøgodkendelsen stiller vilkår om et bælte af høje træer langs med den ammoniakfølsomme skov nordøst for den nye stald. Formålet er at fange en del af den ammoniak, der afgives fra den nye stald, således at en mindre del ammoniak afsættes på skoven bag ved træbæltet.

Træbæltet skal plantes langs med skovbrynet, og skal som minimum bestå af 2 rækker højstammede træer. Der kan plantes flere rækker, som kan beskæres skiftevis, således at der altid er mindst 2 rækker højstammede træer.

Træbæltet skal som minimum dække en strækning fra det sted, hvor skoven er 20 meter bred (mod vest) til det sted, hvor ammoniakdepositionen fra det ansøgte projekt ikke er større end 1 kg N/ha/år, jf. bilag 2.

Nedenstående billede viser en principskitse af træbæltet. Billedet er ikke målfast.

